

Tööränne, selle põhjused ja mõjud majandusele

Raul Eamets

Tartu ülikool

Majandusteaduskond

Mobiilsuse põhjused

- **Inimkapitali teooria**
- **Tõmbe ja tõuketegurite teooria**
- **Võrgustiku teooria**

Lisaks: *Overlapping generation theory*

Option value of waiting

Theory of immobility jne jne

Töøjõu mobiilsus: terminid

Töøjõu liikuvust (geograafilises mõttes) iseloomustab kaks mõistet: **mobiilsus ja migratsioon.**

- Mobiilsuse all mõistetakse tavaliselt igasuguse töö kui tootmisteguri liikumist ühest regioonist (sisaldab ka riigist riiki liikumist) teise või ühe regiooni sees
- Mobiilsuse alla kuulub ka pendelränne
- Migratsioon on inimeste ruumiline liikumine, millega kaasneb elukoha vahetus. Seega eristub migratsioon mobiilsusest püsivama iseloomu poolest.

Töõjõu vabaks liikumiseks vajalikud tingimused

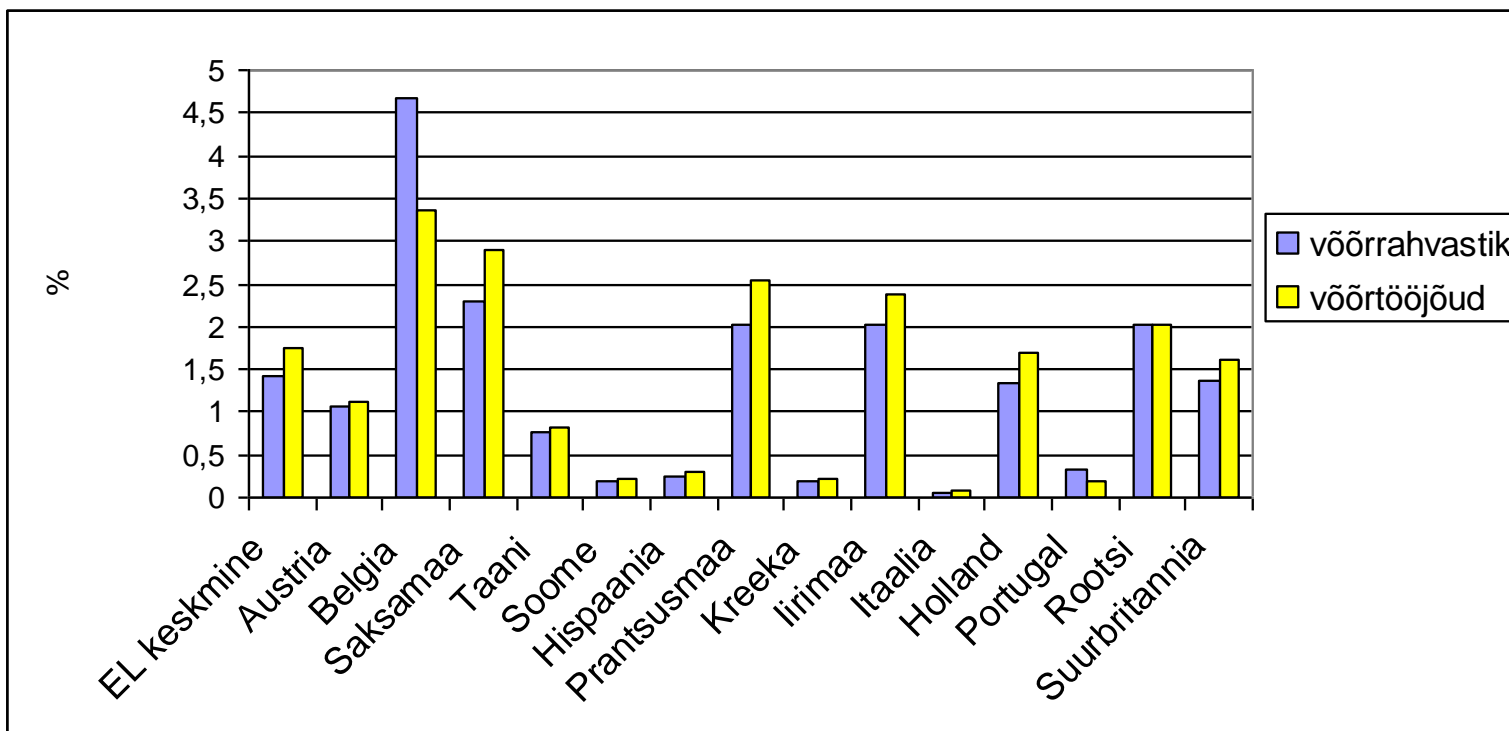
Neoklassikaline teooria:

- migratsioon ei too kaasa kulutusi
- migratsioon on riskivaba
- migrantidel on täielik ja tasuta informatsioon
- migrandid käituvad ratsionaalselt
- migrandid on autonoomsed isikud ilma sotsiaalse taustata
- puuduvad migratsiooni takistavad barjäärid (seaduslikud, kultuurilised, keelelised).

Töøjõu liikumise trendid EL-s

TÖÖJÕU MOBIILSUS EL-s (1997):

Töøjõu liikumine EL: ajalooline dimensioon

EL migratsioonist rääkides võib ajalooliselt eristada nelja erinevat perioodi (OECD 2003):

1. Tõõhõivega seotud migratsioon ja Euroopa ülesehitamine (II Maailmasõda – 1970ndate keskpaik)
2. Majanduskriis ja perekondade taasühinemine (1970-1980ndad aastad).
3. Migratsiooni “tõõjaotuse” tekkimine, asüülitaotlejate arvu kasv ja rahvusvähemuste migratsioon (1980ndate aastate lõpp – 1990ndate lõpp).
4. Tõõhõivega seotud migratsioon, rõhuasetusega ajutistel tõõtajatel ning kõrgema kvalifikatsiooniga tõõtajatel (alates 1990ndate aastate lõpust).

Töøjõu liikumise trendid EL-s

- **Varasem Lõunast Põhja liikumine asendub koduriiki tagasipöördumisega**
- **Sinikraede mobiilsus asendub valgekraede mobiilsusega**
- **Ettevõttesisesed liikumised**
- **Püsiv migratsioon asendub ajutiste ja lühiajaliste sõitudega välismaale (mitmesuguste EL projektide raames)**

Millised tegurid mõjutavad tööjõu sisse- ja väljavoolu?

- **Palkade ja sissetulekute erinevused**
- **Situatsioon tööturgudel**
- **Geograafiline lähedus**
- **Kultuuri- ja keelebarjäärid**
- **Migratsiooni traditsiooni ja võrgustike olemasolu**
- **Demograafilised protsessid**
- **Etnilised ja poliitilised probleemid**
- **Ootused jt tegurid**

TARTU ÜLIKOOL

Tõmbetegurid

- EL riigid vajavad täiendavat tööjõudu (demograafiline situatsioon)
  - EL tööturud vajavad teatud liiki spetsialist-
oskustöölisi
    - IT, meditsiini töötajad jt spetsialistid
    - Ametnikud EL asutustes-organisatsioonides
- EL tööturud vajavad teenindavasse sektorisse lihttöölisi
- Avarduvad võimalused minna välismaale õppima

Migratsiooni mõju päritoluriigile

Migratsiooni mõju päritoluriigile

- Riigisisese mobiilsuse suurenemine
- Inimkapitali suurenemine, ajutise töötamise korral
- Migrantide rahaülekanded, positiivne mõju kodumaisele kogunõudlusele
- Väheneb vajadus teatud eriala inimesi ise välja koolitada
- Tööjõu defitsiidi tingimustes tõusevad osadel erialadel palgad

Migratsiooni mõju sihtriigile

- Valgekraede mobiilsuse suurendab kodumaist hõivet, sinikraede mobiilsus tõrjub kohaliku töøjõu välja
- Suureneb kodumaine nõudlus
- Suureneb kaupade teenuste sortiment
- Assimileerumise tõrked suurendavad võõrandumist ning soodustavad kuritegevuse ja getostumise kasvu
- Sotsiaalne dumping ja varjatud tööturg

Milline on oodatav tööjõu väljavoolu tase?

Kuidas hinnata tööjõu liikumise taset?

- Retrospektiivsed (varasema kogemuse analüüs)
  - Portugalil ja Hispaanial oli 7. aastane üleminekuperiood (Portugalist lahkus 5000-7000, Hispaaniast 1000 inimest aastas)
- Migratsioonivoogude modelleerimine
- Küsitlused, eksperthinnangud
  - Saksamaal soovis enne ühinemist Idast Läände minna 35% inimestest, tegelikult läks 7%.

Järeldused Eesti jaoks

- **MASSILIST TÖÖJÕU VÄLJAVOOLU EI PROGNOOSI**
- **SUURENEB KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU LIIKUMINE**
- **MITTEAMETLIK TÖÖTAMINE MUUTUB AMETLIKUKS**
- **PEAMINE SIHTMAA SOOME**
- **LÖÖGI ALLA SATUVAD KONKREETSED AMETIALAD**
- **KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU DEFITSIID**
- TINGIMUSTES TULEB TULEVIKUS TÖÖJÕUDU
PIGEM SISSEVEDADA**